

MUNKAHELYI MŰVELŐDÉS - POLITIKAI MŰVELTSÉG

I. A politikai műveltség szerepe a munkahelyi művelődésben A téma aktualitása

1. A politikai műveltség szerepe a napi életben egyre növekszik, mint olyan műveltségnek, amely:

- jelentősen befolyásolja más műveltségi tartalmak elsajátításának és alkalmazásának irányát, intenzitását;

- eligazítást, biztonságérzetet ad az embernek céljai reális megjelöléséhez; a politika, a gazdaság, az ideológia napi jelenségeinek és távlatainak önálló értékeléséhez, magyarázatához;

- motiválja, ösztönzi pozitív irányu részvételünket a munkában. Többre serkent a kötelezettségek formális teljesítésénél, kötelezettségünk lehető legjobb minőségű, lehető legfegyelmezettebb ellátására ösztönöz.

Részvételre készítet a közéletben, véleményünk felelős kialakításához, kimondásához ad indítékot. Segít, hogy a résztvevők - akár a munkahelyi életben, akár a közéletben - ne csak jelenlevők, ne csak az események kísérői, az eseményekkel sodródók legyenek, hanem a feladatba, az akcióba dinamizmust, szellemi, lelki többletet vigyenek. Mértéktartó lehetőségeivel a munkahelyi művelődés is ezt a célt igyekszik szolgálni, a politikai műveltség terjesztésével.

2. A munkahelyi művelődés szerepének, jelentőségének a megítélésében és a gyakorlatában egyaránt bizonytalanságok vannak. Megjelennek olyan nézetek, amelyek szerint a munkahely egyértelműen csak a termelés, a hivatali tevékenység területe. Követke-

zéseképp itt nincs szükség sem lehetőség művelődésre, a művelődés feltételeinek megteremtése más intézmények, szervezetek feladata. Mások elismerik a munkahely művelődésben játszható szerepét, de azt leszűkítik a szakmai ismeretnyújtásra. Más műveltségi tartalmakat kizárnak a munkahelyi művelődésből. Nem kevésbé bizonytalansággeltőek, zavaróak azok a nézetek, amelyek szerint a mai gazdasági feladatok és a munkahelyek mai anyagi helyzete nem teszi lehetővé a művelődéssel foglalkozást. Azt "jobb időkre" kell hagyni, amikor erre is lesz idő, pénz és kedv.

Ezekkel a nézetekkel lehet és kell vitatkozni. Mindenképpen figyelembe kell venniük a munkahelyek gazdasági és mozgalmi vezetőinek, de dolgozóinak is néhány tényét:

- A munkahelyen nem csupán technikák találkoznak egymással, hanem az emberi kultúra formái, termékei, az emberi kultúra céljai az emberrel találkoznak. Nemcsak az emberek fizikai erejével, hanem műveltségükkel, szellemi erejükkel is. Maga a termelőeszköz is a kultúra terméke. Minden berendezés, minden művelet felhalmozott tudást hordoz, ad át és követel meg. Kezelése műveltségi igényt támaszt.

- Egyetlen munkahely sem elégszik meg dolgozóinak eleve elrendeltetett, örökre szóló, egyszer s mindenkorra elsajátított ismeretével. Ma már nem lehet egyszer megszerzett műveltséggel - se szakmai, se politikai vagy más tartalmu műveltséggel - több éven át egyetlen munkahelyen se lenni. Állandó továbbképzés, átképzés igénye jelenik meg, s aki tartósan boldogulni akar, az bővítési és korszerűsítési ismereteit, illetve az a gazdasági vezető, aki hosszú távon gondolkodik és gondoskodik vállalatáról, az megköveteli dolgozóitól a tanulást és biztosítja ehhez a feltételeket.

- A műveltség különböző tartalmi elemei között kölcsönhatás van. Alapműveltség, korszerű általános műveltség nélkül - az általános műveltségen belül a politikai műveltség nélkül - nincs mire alapozni mást, például a szakmai ismereteket.

- A munkahelyi művelődés számára a munkahely tartalmi, szervezeti, hatóköri igényeket kell, hogy megfogalmazzon; szükségleteket alakítson ki és feltételeket biztosítson a művelődéshez.

- Gazdasági gondjaink, meghirdetett feladataink, a hatékonyság, a minőség, a takarékoság nem oldhatók meg csupán a termelés oldalán. Emberi, tudati tényezők alakításának és alakulásának a függvényében léphetünk előbbre. A hatékonyság, a takarékoság vagy a minőség javítása és számos más cél valóságos tartalmat, igényt hordoz, mégis előbb vált szólamná, mint megvalósult gyakorlattá. Helyes jelszavak születtek, de nem léptünk tovább. Vajon nem abban is kereshető gondjaink oka, mert nem értettük meg az emberekkel, mert az embereket nem avattuk be ezen fogalmak értékébe. És ha az a célunk - márpedig az -, ha a szocializmus érdeke azt igényli, hogy ne csak termeljen, ne csak végrehajtsa a dolgozó ember, hanem szervezzon, gondolkodjon, ujjits on, viselje szívén a közös sorsot, akkor ehhez műveltségre, politikai műveltségre és ezek munkahelyi terjesztésére is szükség van.

3. A politikai műveltségnek különös jelentősége van a munkahelyeken. Itt ez nem "egy" műveltség tartalom a többi között. A politika megvalósításának egyik fő színtere a munkahely. Hogy ez a megvalósulás a lehető legjobb legyen, ahhoz értés, aktivitás kell. A politikai gyakorlat számos közvetlen lehetősége és ezen politikai gyakorlat iránti közvetlen érdekeltség a munkahelyen szinte látványosan adott - a demokratikus fórumokon. Ott a bebeszölésnek közvetlen lehetőségei rejtőznek - sajnos gyakran szó szerint rejtve maradnak -, és a bebeszölésnek közvetlen értékei vannak, hiszen kinek-kinek a saját sorsáról is szó van. De vajon ma bebeszöl-e, a demokratikus jogaival élés kötelességeit teljesíti-e mindeki?

A társadalom általános helyzete a munkahelyeken konkrétumokban jelenik meg és egyénre szól.

A napi politizálás témáinak jelentős részét a munkahelyi tapasztalatok adják: a vezetők értékelése, az árak, a bérek, a munkaellátottság stb. De a másutt tapasztaltakat, a másutt látottakat,

hallottakat, a rádióból, televízióból, sajtóból szerzett értesüléseket a munkahelyen változtatják közös beszédtemává az emberek.

Nem mindegy, hogy ezeknek a vitáknak, gondolatcseréknek mi a tartalma, mi a konklúziója. Nem lehet mindegy az, hogy a kérdéseket megnyugtatóan tisztázzák-e, vagy pedig újabb kérdőjeleket állítanak fel egymásnak az emberek. De még a viták időigénye sem mindegy. Művezetők mondják, hogy nemcsak egy mérkőzés utáni reggel csökken a munka üteme, hanem egy belpolitikai esemény, például egy áremelés után is.

Tehát kell segíteni a munkahelyi művelődés és a politikai műveltségnyújtás eszközeivel is a társadalom céljait leginkább szolgáló ismeretek megszerzését; a gondolkodás formálását, a magatartás alakítását azért, hogy tudatosabbá, cselekvőképesebbé tegyünk a dolgozókat.

4. A munkahelyi művelődés tartalmi és hatóköri körülírása kritikai felülvizsgálatra szorul. Érdemes megfontolni, hogy tartható-e az a meghatározás, amely a munkahelyi művelődést ma még munkahelyen folyó, legfeljebb munkásszálláson folyó művelődésre szűkíti. Ugy érzem, hogy itt nem munkahelyre szorító művelődésről van szó - hiszen ez mindinkább kilép a munkahelyről -, hanem munkahelyi indíttatású, munkahelyi szervezésű, munkahelyi ösztönzésű művelődésről, amely egyaránt lehet a munkahelyen, lehet intézményekben: iskolában, művelődési házban, színházban, muzeumban, vagy lehet otthoni önművelődés is.

A politikai művelődés ma felemásan jelenik meg a munkahelyi művelődésben. A kifejezetten politikai ismeretek nyújtása - gondolkodok itt a politikai szervezetek propagandájára, a politikai, mozgalmi szervezetek oktatói tevékenységére, mint például a szakszervezeti oktatásra - kimarad a munkahelyi művelődés kereteiből, másképpen tervezik, szervezik. Sok tényező indokolja ennek különállását, mégis megfontolandó, hogy a munkahelyi művelődés tervezésénél e formákat is mind jobban figyelembe vegyék.

A munkahelyi művelődés hatókörébe gyakran fizikai dolgozókat vonnak csupán be. Ezzel leszűkítik, csorbitják a feladat teljességét. A munkahelyi művelődés - differenciáltan - a dolgozók egészére kiterjed, épp úgy tartalmi értéket, szervezeti keretet kell találnia a fizikai dolgozónak, mint az értelmiségieknek vagy az alkalmazottaknak. Kétségtelen, hogy az értelmiség iránt más igények is megjelennek: az értelmiség kulturaközvetítő szerepére jobban kell támaszkodniuk a munkahelyi művelődés irányítóinak, s e hivatást mind jobban be kell töltenie a munkahelyi értelmiségieknek.

II. A politikai műveltségnyújtás eredményei és néhány problémája a munkahelyi művelődésben

1. Röviden néhány eredmény: az ismeretterjesztésben eredménynek tartom, hogy növekedett a politikai ismeretek szerepe, jelentősége; növekedett a politikai ismeretek határterületei iránti érdeklődés; mind szélesebb körű a politikai ismereteket megalapozó társadalom- és természettudományi ismeretekkel foglalkozás. Az ismeretterjesztés érdeme, hogy mindezeknek ma hallgatósága van, változatos formái jelentek meg, sőt - hozzá kell tenni -, hogy az utkeresések több területen is hasznosítható módszereket hoztak felszínre.

Az üzemi közművelődési könyvtárak kölcsönzésében, a munkahelyi könyvterjesztésben jelentős a politikai ismeretek iránti igény, a politikai ismereteket hordozó vagy politikai tartalmu művek iránti kereslet. A tömegkommunikáció, a sajtó, televízió, rádió politikai műsorai, cikkei vitatottak a munkahelyeken. Külön pozitívum az, hogy ezek újabb dolgozók érdeklődését, figyelmét keltik fel a politikai ismeretek iránt.

A szocialista brigádok a politikai ismeretszerzést előtérbe állítják. Jóllehet sok a formális elem a brigádok művelődésében, de jelentős szerepük van a politikai ismeretek iránti igények növekedésében.

Nagy eredmény, hogy a pártoktatás, a szakszervezeti oktatás, a KISZ-oktatás, a munkahelyeken folyó politikai képzés során milliókat ismertet meg a politika nagy és kis kérdéseivel.

Az eredmény jellemzője, hogy elsősorban számokban mérhetőek. Határozottan jelentkezik azonban az igény arra, hogy ezek belső értékére, hatására nagyobb gondot fordítsunk, azt javítsuk.

Kell hogy jobban tükröződjének a politikai ismeretek, a politikai műveltség értékei az egyéni és közös véleményekben, állásfoglalásokban. Fontos, hogy ne csak alapkérdésekben, hanem rész-kérdésekben is önállóbb vélemények jelenjenek meg. Alighanem elegendő ismerete van az embereknek a mérlegelni tudáshoz, ahhoz, hogy ne csupán a leirtak, az elhangzottak ujszerűsége, más-sága, esetleg szépsége vagy hangossága, hanem belső tartalma, realitása alapján ítéljenek. Ezt az alkalmazni tudást, az erre felkészítést kell még jobban segítenie a munkahelyi művelődésnek. Ez nem kisebb feladat, mint az eddigi.

Az új feladatok gondokat is jelentenek, részben mai, részben régebbi eredetűek ezek.

2. Esetenként hiányzik az összehangoltság a politikai műveltséget nyújtó szervezetek és eszközök között a munkahelyen, holott a munkahelyen van az összehangolásra a legnagyobb lehetőség. Ismert a kör, amelyben munkálkodnak; ismert a felkészültség; ismertek a problémák, az érdeklődés, a tapasztalatok. Ugyanakkor ma még sok munkahelyi művelődési bizottság nem foglalkozik ezzel, mint kiemelt tartalommal. De nemcsak a munkahelyi művelődési bizottság munkájából, hanem a munkahelyi művelődés tartalmából is gyakran kimarad a politikai ismeretnyújtás, vagy jelenléte legalábbis bizonytalan.

Példaként álljon itt egy oktatási anyag a munkahelyi művelődésről, a munkahelyi művelődési bizottság munkájáról. Ebben politikai tartalomra utalás alig-alig szerepel. A feladatok: felnőttoktatás; üzemi iskola szervezése; Mindenki iskolája; pályaválasztási tanácsadás; szakmunkások előkészítő tanfolyamai; dolgozók

szakmunkásképzése; szakmunkástanulók vezetőinek képzése; kulturális munka; szóbeli ismeretterjesztés; szakmai-technikai, általános műszaki, természettudományi és társadalomtudományi, művészeti irodalmi körök; kirándulások; tömegkommunikációs eszközök; ismeretterjesztő szórakoztató eszközök; olvasószolgálat; művészeti tevékenység; könyvtár; muzeum; amatőr művészeti mozgalom; klubélet stb.

Érdemes elgondolkodnunk, hogy például a félmillió hallgatót oktató szakszervezeti tömegpolitikai oktatás vagy a kétszázezer főt foglalkoztató bizalmiak képzése is elkülönül a munkahelyi művelődéstől. Természetesen nagyfoku önállóság kell, hiszen a tömegszervezetek, társadalmi szervek saját határozataik alapján dolgoznak. De - sok munkahely gyakorlata is jelzi - van lehetőség a munkahelyi művelődés keretei között jobb együttműködésre mind a tartalomban, mind a hatókörben és a szervezésben.

Éppen akkor ne hangoljuk össze, amikor van egy a munkahelyi művelődés egészét koordináló művelődési bizottság, amelynek az a feladata, hogy összehangolja a komplex munkahelyi művelődési tevékenységet?

Lehet, hogy újra kell gondolni a munkahelyi művelődés szervezését, vezetését. Ehhez nagyon jó alap az 1974-es KB-ülés a közművelődésről, amely kimondja, hogy a közművelődés elvi, politikai irányításáért a pártszervezetek felelősek. De jó alap az 1976-os V. törvény a közművelődésről vagy a vállalati törvény, amely a feltételekről is gondoskodik, azért a felelősséget a gazdasági vezetés munkájává teszi.

Jó irányu törekvéseket sugall a Politikai Bizottság ez év márciusi határozata, amely javasolja, hogy a politikai ismereteket adó előadásokat a pártszervek hangolják össze a politikai ismeretterjesztés különböző formáival. De jó irányt mutat a SZOT Agitációs és Propaganda Bizottságának az ismeretterjesztéssel kapcsolatos 1983. évi állásfoglalása is, mely határozottabb, aktívabb együttműködést igényel, kíván a TIT-tel az ismeretterjesztő munkában általában és konkrétan a politikai ismeretterjesztésben.

Alighanem mérlegelni kell a ma feltételei alapján a művelődési bizottságok munkájáról szóló OKT-SZOT állásfoglalást is. E mérlegelés és gondolkodás irányát az kell megszabja, hogy miként lehetne a művelődésben még inkább emberben, személyekben és még kevésbé formákban gondolkodni, dolgozni.

3. Gazdagítani kell a politikai ismeret- és műveltségnyújtásnak az életközelségét, ha alkalmazhatóbb ismereteket akarunk közreadni, és ha valóban számítunk a politikai műveltség jobb megjelenésére a gyakorlatban. A politikai műveltségnyújtás nem állhat meg az általános politikai ismeretek közlésénél.

- A politikai ismereteket nyújtó TIT-előadóknak, propagandistáknak, mozgalmi vezetőknek nagy helyismerettel, problémaismerettel és problémaérzékenységgel kell rendelkezniük.

A politikai tudományok terjesztése vagy a politikai ismeretek terjesztése lényegesen eltér más tudományoktól. Ez sokkalta inkább és következetesen a napi gyakorlatba beépülve értékesíthető. Gay-Lussac törvényeit vagy a föld keletkezéséről szóló elméleteket, esetleg a sinus-tételt - bizonyos határok között - helytől, időtől függetlenül, nagyjából ugyanazon argumentumokkal adhatjuk tovább. De a politikai ismeretek saroktételeit - például a szövetségi politika, a párt szerepe a szocialista társadalomban, a társadalmi fejlődés menete - sokkalta jobban kell kötnünk az adott hallgatóság konkrét ismereteihez, tapasztalataihoz, korához, érzelmeihez. Ezek a konkrétumok csoportonként változnak. A politikai ismeretnyújtásnak mindig életközelséget, a napi gyakorlatra hatva, a napi gyakorlatból építkezve kell megjelennie.

- A politikai műveltségnyújtás során válaszolni kell napi kérdésekre, akár témánk, akár nem. Legyen bármi a tervezett tartalom vagy program, ha az embereket egy szociálpolitikai, kulturpolitikai vagy gazdaságpolitikai, esetleg külpolitikai kérdés érdekli, óhatatlanul erről is - vagy csak erről - kérdeznek.

- Reagálni kell minden esetben az országos és helyi jelenségekre. Ebben persze a tudományoknak vagy a napi politikai gyakor-

latnak is gyorsabb válaszadási kötelezettségük van. Néha túl hosszú az idő a probléma megjelenése és a reagálás között. Például sokáig válasz nélkül hagytuk – pedig feszítette a munkahelyi közvéleményt – a gazdasági munkaközösségek és a szocialista brigádok viszonyának tisztázását vagy a magánvállalkozások megjelenésének és a szocialista tulajdonnak a kapcsolatát. Ezek valóban nem voltak előírt témák, de foglalkoztatta az embereket, választ, megnyugtatót vártak. Az pedig sok helyen késett, jóllehet megvoltak magyarázatához a szükséges elvek.

- Az életközelség gyorsaságot is jelent. Nem mindenre van elméletileg kidolgozott válasz, és nincs minden konkrét jelenségre "központi" válasz. Önálló válaszkeresés kell, gyakran a hallgatókkal közös válaszkeresés. Abban van a politikai műveltség egyik értéke, hogy a felkészült közösség keresi és képes megtalálni a közös, a lehetséges választ, mert felkészült az ismeretek alkalmazására. Ennek alighanem növekszik a szerepe, hisz mind több az új kérdés, új gond, új jelenség. Jobban kell figyelni, hogy az első válasz lehetőségét vajon nem szalasztjuk-e el többször is indokolatlanul, és átadjuk másoknak. Pedig valamennyien tudjuk, hogy egy meglévő ismeretet módosítani, még ha az valótlan is, mennyivel nehezebb.

4. A politikai ismeretek elfogadtatása elveinknek megfelelő gyakorlatot kíván a munkahelyeken. Voltaképpen a szavak és a tettek szorosabb egységéről van szó.

Az állandó párbeszéd a párt politikája gyakorlatának egyik sarkalatos jellemzője, módszere. Dialógus az emberek között; a vezetés és a dolgozók között; kölcsönös válaszadás és kölcsönös alkotás. Ez nyíltságot jelent. Nem megnyugtató, ha egyik-másik munkahelyen nem foglalkoznak az emberekkel, nem adnak választ, vagy oda se figyelnek a kérdéseikre. Ez a politikai műveltség terjesztésének, értékén kezelésének akadályává válhat, hisz a dolgozók ismereteikkel, a meghirdetett gondolatokkal ellentétes vagy attól eltérő tapasztalatokra tesznek szert.

A mai politikai műveltség általános szintje mind jobban lehetővé teszi, hogy az emberek előtt és az emberekkel együtt szülessenek a döntések. Engedni kell, hogy a közösség bekapcsolásával értéket hozzon a politikai ismeret, és hagyni kell, hogy érezzék az emberek: a munkahelyen is van haszna a politikai műveltségnek.

A politikai műveltség a politikai ismeretek hasznosítását, alkalmazáskészségét is jelenti. Vajon egy politikai, gazdasági vagy bármilyen más új ismeret, jelenség a társadalomban kivált-e reakciókat? Kiváltja-e a megértésnek, az elfogadásnak, a tiltakozásnak a jelenség megőrzésének, fejlesztésének vagy továbbadásának az igényét? Tudjuk-e fogadni és kezelni az új ismereteinket az ismeret-nagyságának megfelelő fokon? A politikai műveltséghez hozzá tartozik, hogy az ismeretek birtokában, műveltségünk birtokában mennyire tudunk önállóan véleményt mondani.

Hány magas politikai műveltséggel rendelkező ember akad, aki nem hasznosítja ismereteit, és más véleményeknek, ellenvéleményeknek behódolóivá vagy továbbadójává válik; aki bizonytalan a társadalmi gyakorlat láttán, nem tudja megítélni, hogy a gondok eluralkodása vagy a gondok kritikája jelenik-e meg a napi életben.

Ide tartozik a vezetői példamutatás. Érdemes elemezni, hogy milyen is a vezetők igénye az új ismeretek iránt és a politikai ismeretek továbbítására. Milyen az igény a vitákra, a véleménycserékre, a politikai munkára. Ezt nemcsak előadásokra, propaganda-munkára kell érteni, hanem a napi gyakorlatra is. Egyrészt igény van a politikai munkára, másrészt annak tudatára, hogy a vezető - legyen az a szakszervezeti bizalmi vagy éppen vezérigazgató - minden intézkedésével politizál.

5. A szakszervezeti mozgalomra vonatkoztatva hangzott el az önmozgató fogalma a XII. pártkongresszuson. Azt hiszem, hogy a munkahelyi művelődésben, a politikai műveltségnyújtásban és a műveltségszerzésben ma ez még szintén megjelenik. Nehezen jutunk el a műveltségnyújtásban újabb rétegekhez. Vagy a politikai műveltségszerzésbe bekapcsolt rétegeknél nehezen jutunk el az újabb, magasabb ismeretekhez.

Szakszervezeti példa: szakszervezeti tömegpolitikai oktatásra akár egy évtizedig is járhat ugyanaz a hallgató. Lehet, hogy kényelmesebb ez a képzés, az is lehet, hogy a szervezésben, esetleg a rendszerben van a hiba, de tempósabb továbbképzés kellene. Nem ritka, hogy egyazon ember alapismereti tanfolyamra éveket járhat úgy, hogy formálisan nézve állandóan magasabb szinten szerzi meg az ismereteket. Mert az ifjusági szervezet keretében kezdi, aztán a szakszervezetben, majd a pártszervezetben folytatja, de mindig csak az alapismereteket sajátítja el. Az előbbre lépés csupán lát-szólagos.

6. Valamiféle bürokratizmus is terheli a munkánkat, s ez - egyebek között - tartalmi és szervezeti "tulbiztosításban" jelentkezik. A politikai ismeretnyújtás fokozott érzékenységet kíván: adaptálást; azt, hogy hatással legyünk vele környezetünkre; alkotó hangulatot teremtsünk általa; stb. Ez nagy önállóságot, alkotókészséget kívánó munka.

Ezzel szemben a tartalmi biztonságra törekvés végett nem egyszer megrekedünk alapigazságok, alaptételek továbbadásánál. Nem ritkán tapasztaljuk, hogy klasszikusokra, dokumentumokra, idézetekre hivatkozunk vita helyett. Pedig az idézet nem attól lesz jó, mert az egy kongresszusé vagy azt jeles személyiség mondta, hanem attól amit tartalmaz. A mondandót valóban világosabban bemutató idézetre ritkábban van szükség és lehetőség, mint amennyi-szer ma fordulunk e "segédeszközhöz". Nem igaz; hogy nincs saját szavunk, csak a klasszikusoké. Az idézet valóban fontos, de csak akkor, ha az világosabb, egyértelműbb, vagy ha dokumentum-értéke meggyőzőbben bizonyítja vagy fejezi ki a mondandónkat. Nem a mi gondolatunk helyett van. Mégis gyakran gondolat helyett alkalmazzuk.

A tananyagokat, az előadásvázlatokat hányszor szolgálai módon, önállótlanul adjuk tovább. Ez talán biztonságosabb, de kisebb értékű, mert a konkrét hallgatóságnak általában konkrétabb gondolatok kellenek.

Formai, szervezési biztonságra törekszünk máskor. Esetenként előadásorozatokban, résztvevők számában, kérdések számában gondolkodunk, értékeliünk. A lényeg, a tartalom és az ismeretnyújtás hatása nem vagy csak ritkán jelenik meg.

7. Gondjaink természetéről szólva: látni kell, hogy ezek többsége az eredményeknek a gondja. Politikailag művelt a társadalmunk. A politika nagy kérdéseiben ismeret és egyetértés van. Mind gyakoribbak az ismeretek alapján a jószándéku viták, utkeresések. Fokozott érdeklődés van a társadalomban a politikai ismeretek, események iránt.

A ma kérdései, feladatai összetettek, mélyebb értékűek.

- A politikai műveltség aktívá tétele és az aktivitás helyes irányu formálása. Munkánk értékét az jelzi, hogy mennyire tudjuk megtanítani az embereket az önállóságra. Mennyire tudják a vitákban, a napi élet gyakorlatában alkalmazni, és ez mennyire válik állandó iránymutatóvá, a helyzetértékelés segítőjévé a gondolkodás és a tettek befolyásolójává?

- A politikai műveltségnyújtás módszereit állandóan tökéletesíteni kell. A pártpropagandában, az ismeretterjesztésben, a szak szervezeti propagandában és az ifjúsági mozgalomban meglévő jó tapasztalatokat, kezdeményezéseket nem elég közreadni, azokat alkalmazni is kell, természetesen a konkrét gyakorlathoz igazítva.

- A politikai műveltség értékét jobban kell felismertetni, elfogadtatni a vezetőkkel és a dolgozókkal. Meg kell láttatni ennek a sajátos értékét és hasznát.

- Általában is növelni kell a műveltebb embernek, a művelődő, tanuló, olvasó embernek a tekintélyét, rangját környezetében.

- A művelődés egész tartalmában jobban értékén kell kezelni a politikai műveltséget, összhangban a műveltség más összetevőivel. Az egyik műveltségi tartalom a másokra épülve emelhető tartósan magasabb szintre. A különböző műveltségi tartalmak, a szakmai, a politikai vagy más műveltségi területek, a közéletben, a munkában, a magánéletben csak együtt értékesíthetőek.